

omen. Hel, dood
g aangekondigd,
eekenis van deze
oor wie zich her-
gst" werd voor-
enlijke acte van
ligieuze „gevoel“
gansch anders;
erste straf dre-
doen worden in
d van verbonda-
ts optreden waar
angst zelf dus
dstrouw. Daarom
en vrees. „Vrees“
"; en deze is zelf
ijk leven in het
et God. Wanneer
orden toegevoegd
de vrees uit-
dit laatste — dit
k anthropologisch
gevolg van het
den aard en de
eisel van de er-
epaarden zin van
de is. Niet alleen
drelatie niet ge-
doch ook hand-
n zijn zonde. De
vrees; de vrees
oorspronkelijke
L.
edachte volgt zeer
heid der religie.
enbaring, en
nn van den ge-
urende erkenning
en mensch niet
eptief opgenomen
verbond stelt de
voorwaarde voor
it neemt heel de
ook zijn denken,
er gedachte levert
t tot het gebied
t wij „alleen den
seinen Wort hat
u bitten befohlen
een „Gebete-
leen aan Origenes,
alesius, maar ook
getypeerd zou zijn.
fisch georiënteerd
ve religieuze
en rationeels ge-
en — het is juist
de waarheid der
uize beleven" (de
ambtelijken dienst
ft. Deze naïveté-
ds veroordeeld in
dat gedeelte, dat
ed gewijst is „over
oefening de
aden dagelijks ont-
naeve zelf-ontvot-
t is aan spraak
n. Immers door de
eischen wordt ten
elke beschouwing
leerde, naïeve, on-
vrees. Heinrich
ware religie kent
rin God Zijn eigen
9). Ons is het niet
we wijzen slechts
elligie, gelijk ze
opvatting ligt zelf
ven uit de Schrift
g van het „inner-
deze reden, dat te
e mensch, die ge-
ng in Gods tegen-
n begraven worden
„verzorgen“.
ligieuzen aanle-
euzen aanle-
t het eigenlijke
zijn. Want al be-
ring en zuiver
door den Schepper
den mensch, men
zichzelf" religieus
verbondshande-
eloof, naar de wel-

K. S.

N. S. B. en C. D. U.
de verhandelingen
atschap van N. S. B.
mijn „indrukken“
echt toe. De Synode
ekingen over de
pers moet daarom
e zitting behandeld

Over den gang der discussies spreken we dus niet; alleen zullen we, evenals Prof. Dijk dit reeds aangekondigde, zoo goed als zeker nog op dit onderwerp terugkomen, als de Acta verschenen zijn. Er is n.l. één punt, dat de belangstelling waard is, doch dat wachten moet tot na verschijning der Acta.

We gelooven inmiddels geen geheimen te verklappen, als we zeggen, dat het bekende besluit met een overweldigende meerderheid is genomen. En dat achten we een zegen, vrucht van getrouwmakende genade Gods over onze kerken en zoo ook over haar dwalende leden.

Was alleen de C.D.U. te beoordeelen geweest, allicht zou de behandeling openbaar geweest zijn; men lette op dit „allicht“, want ik spreek alleen maar over mijn indruk. Wat men ook van de C.D.U. moge zeggen, zeker is, dat ze er niet zulke domme, en derhalve grove propagandisten en artikelen-met-hun-naam-onderteeke-nende zaakwaarnemers op uit stuurt, als de N.S.B., die „eer“ en dat „geweten“ „der natie“, pleegt te doen. Reeds in de eerste zitting zat op de galerij de N.S.B.-man, die nog altijd den moed gemist heeft, althans in het openbaar, de schandelijke persproducten terug te nemen, waarmee hij velen tot een aanstootssteen geworden is, op hun weg van verantwoordelijkheid jegens God. Wij zouden hem te veel, en de Synode te weinig eer geven, indien wij zouden onderstellen, dat om zijn entwil de galerij der Keizersgrachtkerk gesloten werd, tijdens de behandeling van deze zaak. Want de Synode had daarvoor andere redenen. Wel meenen we, dat een zedeloze propaganda, als de N.S.B. voert, het recht mist, zich er over te verwonderen, dat haar employe's geen kans kregen, het gif te verspreiden, dat zich ontwikkelt, als het levende lichaam der kerk, in vergadering bijeen, in aanraking komt met hun lippen in het uur van hun propagandawellust.

Over het besluit zelf heb ik niets meer te zeggen; wat ik noodig achtte, heb ik gegeven in de reeds aangekondigde brochure „Geen Duimbreed“.

N.S.B. en C.D.U. — „ach, waarom die combinatie?“, zoo is gevraagd, ik meen in een orgaan der C.D.U.

Toegegeven zij, dat het voor ieder onprettig is, met de N.S.B. in één adem genoemd, en in één rapport beoordeeld te worden. Vooral ook voor de C.D.U. is dit enigszins pijnlijk, wijl één van haar voormannen, Ds J. J. Buskes, tegen de N.S.B. meermalen scherp en klaar gepolemiseerd heeft.

Alleen maar: niemand is er aansprakelijk voor, dat juist deze twee organisaties zoo dicht bij elkander kwamen. Dat lag aan den gang der geschiedenis; zij zijn beide in de kerkelijke aandachtssfeer gekomen, doordat hun leden gingen afwijken van Schrift en belijdenis. En als 'er op aankomt, is de C.D.U. voor wat de principiële breuk met de belijdenis betreft, minstens even bedenkelijk, zoo niet gevaarlijker, dan de N.S.B. Laatstgenoemde is nog nooit aan het christelijke belijdenis toe geweest, begreep er ook nog nimmer een syllabe van. Maar eerstgenoemde is aan den anderen kant er van gaan staan. En dat is minstens even gevaarlijk, zoo het niet nog veel erger is in de losweeking van het christelijke gemeenschapsleven.

K. S.

Mannenverenigingen.

Onze mannenverenigingen hebben in den laatsten tijd meer en meer de aandacht gevraagd. En terecht. Een enkel woord ter opscherping van de aandacht, die zij verdient, moge ook hier worden gegeven.

Want deze verenigingen, in haar organisatie, doen zeer veel nut. Al was 't maar alleen reeds hierom, dat zij den christelijken ambtsdrager de gelegenheid bieden, de klok van onzen tijd bij te houden.

En is dat niet veel waard?

Hoeveel is niet in een paar jaar veranderd?

Tien jaar geleden hadden we geen last van N.S.B. of C.D.U.; en twaalf jaar geleden nog niet van de problemen van „Assen“. En we hadden nauwelijks iets gehoord van de dialectische theologie en voelden in ons vaarwater geen deining als gevolg van haar inwerking. En we liepen nog warm voor ons christelijk onderwijs, en vonden het in de lijn van dézen ijver liggen, dat we dan ook als christenen ons organiseerden in „christelijke politiek“. Het waren er toen nog maar enkelen, die smalend deden over het: „antirevolutionair und kein Ende“, en die enkelen waren wel gauw getéekend ook. De onderscheiding tusschen principiële tegenstanders en medestanders scheen ons in die rustige dagen nog al gemakkelijk, en in elk geval zeer noodzakelijk. We hadden nog maar kort geleden geofferd voor ons Kuyperhuis, en de C.D.U.-er was nog in geen velden of wegen te zien, die al onze offers, voor dat Kuyperhuis, onder inwerking van de speeches der heeren Idenburg en Colijn, gebracht, zou ridiculiseeren in den stijl van „het kladschrift van Jantje“, smalende:

In den winkel
van Sinkel
is alles te koop.

En nu is alles anders. We onthouden ons van prae-ciseering; herhaaldelijk hebben we in ons blad het verschil tusschen toen en nu trachten duidelijk te maken in zijn concrete punten.

Welnu, zet nu den besten leerling van Vonkenberg — en die lui waren wat waard! — uit de periode van twaalf jaar geleden, eens midden in de problemen van 1936, en denk den ontwikkelingsgang van zijn geest daarbij eens even weg. — zelfs die man zal zich dan onwennig voelen in dézen tijd. Hij kreeg een heele sleutelbos mee; maar op de sloten van vandaag passen ze niet meer.

Nu ben ik me bewust, te spreken over wat niet werkelijk is. Want de echte leerlingen van Vonkenberg heb-

ben natuurlijk de ontwikkeling van de problematiek der laatste jaren gevolgd; anders waren ze zijn leerlingen niet geweest. Onze abonnementslijst bewijst het trouwens.

Maar — er zijn ook minder stevige leerlingen uit Vonkenbergs periode. En ook afgedacht daarvan — de akute verschuiving der problemen zelf demonstreert reeds de noodzaak van de verdere vorming der ex-jongelingen in de mannenvereniging.

Daarom bevelen we van harte deze organisatie aan en wekken tot aansluiting op. We doen dat van harte. En hopen, dat we het al hartelijker zullen kunnen blijven doen.

Dit laatste zal verzekerd zijn, indien de leiding dezer organisatie minder haastig dan in 1936 soms het geval gebleken is, sympathie betuigt met vrijwel uit de lucht vallende, en niet aan den ernst der tijden beantwoordende losse klachten over noodzakelijken arbeid tot opscherping der liefde, en, nog meer dan reeds gebleken is, verstaat den klopp van het gereformeerde leven, dat over heel de linie vechten moet om het bederf te weren, — benevens den waan, dat er moet worden geloofd op heilige-huisjes-gezag.

K. S.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Ontheffing vragen.

Wij verkeerden weer in den tijd van kerke-raadsverkiezingen.

De kerkeraaden zien zich weer geroepen tot het stellen van dubbeltallen. De gemeente moet een keuze doen: de gekozen broeders zullen weer hebben te besluiten of zij zonder meer de benoeming zullen aanvaarden, dan of zij ontheffing zullen vragen.

Een niet zelden voorkomend geval is dit, dat iemand ontheffing meent te moeten vragen, omdat hij niet over zooveel „vrijen tijd“ heeft te beschikken, als voor een goede vervulling van het ambt van ouderling of diaken noodig is.

Ik kan me voorstellen, dat menig broeder daar straks weer mee zal zitten.

Aan den éénen kant gevoelt hij, dat het een zeer ernstig ding is, van de gemeente en, mitsdien, van God Zelve tot het ambt te zijn geroepen, en het daarom niet aangaat op andere dan zeer gewichtige gronden ontheffing te vragen.

Aan den anderen kant ziet hij daar den omvangrijken arbeid, die hem heel den dag in beslag neemt en die het hem onmogelijk schijnt te maken werkelijk straks te doen wat van hem gevraagd zal worden, tenzij hij boven zijn kracht zal werken en zoo zichzelf misschien onherstelbare schade in zijn gezondheid toebrengen.

En nu weet hij niet wat te doen.

Gaarne wil ik trachten daar iets van te zeggen en het zoo misschien dezen of genen broeder gemakkelijker te maken, tot een beslissing te komen.

Ik begin met er op te wijzen, dat de Heere van niemand vraagt, dat hij een taak op zich neemt, die voor zijn krachten te zwaar is.

Wanneer het daarom, zooveel wij menschen kunnen zien, te berekenen is, dat het werk van ouderling of diaken iemands kracht zou breken, dan behoort hij, dan mag hij zelfs het ambt niet aanvaarden; hij zou daardoor zondigen tegen zichzelf en zijn gezin.

De vraag, die hiermee onmiddellijk ter sprake komt is deze: „is dat werkelijk zoo; zal het inderdaad boven iemands kracht gaan, wanneer hij bij zijn gewonen arbeid, het ambtelijk werk op zich neemt?“

„Ja“, hoor ik daar iemand antwoorden, „ja, als ik in het leven zal blijven doen, wat ik tot nu toe gedaan heb, dan kan ik er geen ouderling of diaken bij zijn.“

Ieder gevoelt, dat er in dat antwoord één puntje is, waar verder over valt te praten, n.l. dit: „als ik in het leven zal blijven doen, wat ik tot nu toe gedaan heb.“

Wanneer immers iemand dat tegen mij zegt, dan antwoord ik daarop: „Waarde broeder, is dat noodig? Wat is dat voor werk, dat u zoo geheel en al in beslag neemt; is daar misschien ook iets bij, dat gij terzijde zoudt kunnen leggen om het ambtelijk werk daarvoor in de plaats te stellen?“

Dat kan in sommige gevallen zeker.

Niet altijd.

Iemand kan een betrekking hebben, een levenswerk hebben, waardoor hij elken avond, zonder dat hij daaraan iets kan veranderen, bezet is tot tien, elf uur.

Een broeder, die in dat geval verkeert, kan geen ouderling zijn.

Het karakter van iemands levenstaak kan zoo zijn, dat het, in verband met zijn krachten, beslist noodig is, dat hij zijn vrije tijd voor zichzelf houdt, wijl hij zoo alleen op krachten kan blijven.

(Zie vervolg op blz. 36)

Burgers in Nood.

Als een nachtmerrrie is de lectuur van dit bekende boek.

Ik heb behoefte even voor het huis van den schrijver te parkeeren en te zeggen: Bravo, kerel!

Je slaat af en toe een raar taaltje uit en hebt ons geen boek geschreven voor de huiskamer.

Maar je bent in de huid van den werkloze gekropen en hebt ons, menschen van de platform-oplossing, den rauwen nood onder den neus gewreven.

Daarom moet elke man en vrouw, die tot oordeel des onderscheids gekomen is, je navrante boek lezen.

Niet om te gaan denken, dat de nood van den werkloze de eenigste nood zou zijn, maar om met gelijken grimmigen ernst door te dringen in den nood van alles wat worstelt en bloedt in onze bange dagen.

Want dat is een stuk van de ellende van onzen tijd, dat wij ons voor elkander afsluiten, tegen elkander verbitterd worden en weigeren elkanders zorg te deelen, omdat wij ineenzakken onder ons eigen pak.

„Burgers in nood!“ dat kan ik als opschrift plaatsen boven den Raad van Ministers zoowel als boven een stempellokaal, boven de vergadering van Diakenen en boven een zitting van de Zendingcommissie.

En als ik in onzen bange tijd in een Bidstond eenige tientallen belijders aantref en op een film-amusementsavond met een christelijk tintje geen stoel onbezet zie, dan zou ik dáárboven wel met kapitale roode letters willen schrijven: **BURGERS IN NOOD!**

Den auteur is verweten, dat hij in zijn boek geen oplossing gaf; hij is er mij des te liever om!

Want nu laadt hij op ONS den plicht een oplossing te zoeken, die te zoeken in geloof.

Dat houdt in de erkenning dat wij buiten het geloof geen oplossing hebben noch weten.

Want niet de nood zelf vergrimt de menschen het allermeeest, maar wij kwelen hun ziel met de oplossinkjes die wij voor ze klaar gemaakt hebben.

De aantekening die de evangelist maakt bij de geschiedenis van de bloedvloeiende vrouw is zoo veelzeggend: zij had veel geleden van de medicijnmeesters!

Wij zullen beginnen te erkennen: ik heb de oplossing niet, ik sta als een worm, een dwerg, 'n nieteling tegenover de problemen van onzen tijd.

En Baäl-Peor heeft de oplossing niet — o, mijn broeder, zijt gij naar Ekron gereisd om baat? Is het omdat er geen God in Israël is?

Maar wij willen met elkaar geloovig zoeken naar de oplossing die Jezus Christus heeft voor de gegeeselde zielen, voor het stukgeslagen leven van onzen tijd.

Want een oplossing is er, omdat Christus leeft.

Wanneer wij tienmaal belijdenis doen van het feit der zonde tegen eenmaal een schuchtere vingerwijzing naar de Opstanding van Christus, dan hebben wij voorwaar in het geloof schipbreuk geleden.

Het aardrijk, dat om onzentwille vervloekt werd, zal om Christus wil gezegend worden. Daar gaat niets van af!

Als wij dit gelooven, staken wij ons redeneeren. O, die referaten op den aschhoop!

Die brute vrouw van Job was nog een engel vergeleken bij zijn vrienden, die de oplossing hadden!

Hoe is Gods toorn ontstoken tegen die eervoorde adviseurs!

Maar als wij ophouden met refereeren, dan gaat de Kerk profeteeren!

De redeneering doodt, maar de profetie maakt levend!

Want de profetie maakt ons los uit de blinde macht der omstandigheden, scheurt ons vrij uit de hand des menschen, om ons geheel en al te stellen in Gods hand.

Want dat is het benauwende in onze dagen: dat wij ons in elkanders hand voelen overgegeven.

Dat leven van elkanders guldens, vaak ons nauw gegund, dat krenkt ons zoo in onze menschen-eere.

Maar zoo gauw ik door het geloof weet, dat ik met mijn huishouding, met mijn bedrijfje, met mijn ambt en levenstaak van Mijn Heiland ben, zoodra ben ik niet langer burger in nood.

Dan voel ik mij een **BURGER VAN DE STAD GODS** — civis civilatis Dei!

Waar zelfs de straten zijn van het zuiverste goud.

N. B.